

Tartalomjegyzék

A Föld keletkezése (előzők)	
Az élet fejlődése és a hominidák evolúciója	2
A Föld vallásai	4
Szent helyek és nevezetes vallási központok	6
Térképtörténet	8
Az emberfélék kirajzása Afrikából és a Homo sapiens elterjedése	10
A Föld természeti viszonyai az őskorban	11
A növények és állatok elterjedése a Földön	11
Mezőgazdaság és életmód	11
Az első földművesközösségek Európában	12
A réz-, a bronz- és a vaskor Európában	12
Az ókori Kelet	13
Az ókori Egyiptom	13
Az ókori Mezopotámia	13
Az ókori Közel-Kelet	13
A Perzsa Birodalom	14
Palesztína	14
India a Maurja és a Gupta Birodalom idején	14
Földművelés Kínában	14
Kína a Longshan- és a Sang-korban	14
Kína népessége	14
Az Égei-tenger kereskedelme a bronzkorban	15
A minószi Kréta	15
Az ókori Kelet gazdasági kapcsolatai	15
A görög törzsek elterjedése	16
Föníciai és a görög terjeszkedés	16
A görög-perzsa háborúk	16
A peloponnészoszi háború	17
Nagy Sándor hódításai	17
A diadokhoszok államai	17
Itália népei	18
Róma terjeszkedése Itáliában	18
Róma terjeszkedése a köztársaság korának végéig	18
A Római Birodalom	19
A Római Birodalom gazdasági élete	20
A kereszténység létrejötte és elterjedése	21
Palesztína	21
Európa a népvándorlás korában	22
Az Arab és a Frank Birodalom	22
A Frank terjeszkedés első szakasza	22
Európa a 8–10. században	23
A Frank Birodalom felbomlása	23
Az egyházi állam kialakulása	23
A Kárpát-medence őskori lelőhelyei	24
A Kárpát-medence a Római Birodalom korában	24
A Kárpát-medence a magyar honfoglalás előtt	24

A magyarok vándorlása és a honfoglalás	25
Egyéb őshaza hipotézisek	25
A honfoglalás szakaszai	26
Magyarország a 11–12. században	27
Az egyházszervezet Szent-István idején	27
Európa a kereszties hadjáratok idején	28
Kereszties államok	28
A Mongol Birodalom a 13. században	28
A kereszténység Európában	29
A reconquista	29
Európa gazdasága a 11–14. században	30
Európa a 14–15. században	31
A romák vándorlása	31
A százéves háború a Plantagenet-ház idejében	32
A százéves háború a Lancaster-ház idejében	32
A nagy pestisjárvány	32
Zsidóüldözés	32
Oroszország létrejötte	32
Európa a 16. század első felében	33
A Német-római Birodalom	33
Franciaország újraegyesítése	33
A tatárjárás	34
A muhi csata	34
Magyarország a 13. században	34
Az Árpád-házi uralkodók külföldi házastársai	35
Magyarország gazdasága a 14. század első felében	35
I. Károly és a kiskirályok	36
Nagy Lajos és Zsigmond országai	36
A birtokrendszer átalakulása	36
Buda és Pest a 15. század végén	37
Szentkirály a 15–16. században	37
Sopron a 15. század végén	37
Gyöngyös a 16. század elején	37
Kassa belterülete a 15. század végén	37
Kolozsvár a 15. század végén	37
Magyarország a Hunyadiak korában	38
A nándorfehérvári diadal	38
Népek Magyarországon a 15. században	38
Parasztháború 1514-ben	38
A világvallások elterjedése a 15–16. században	39
Kultúrák és az európai ember által ismert világ	39
A nagy földrajzi felfedezések időszaka	40
A különböző civilizációk által ismert világ	40
A világ (és Európa) gazdasága a 15–17. században	41
Amerika gyarmatosítása a 17. század közepéig	42
Az Inka Birodalom	42
Az Azték Birodalom	42

India gyarmatosítása a 16–17. században	42
Az Oszmán Birodalom kialakulása és terjeszkedése	43
A lepantai csata	43
Vallási mozgalmak, a reformáció	44
Az ellenreformáció, avagy a katolikus megújulás	44
Európa a 16. század második felében	45
A németalföldi események	45
A harmincéves háború	45
A Habsburg Birodalom a 17–18. században	46
Oroszország a 17–18. században	46
Az angol forradalom és polgárháború	47
Közép-Európa a 17–18. században	47
XIV. Lajos külpolitikája	47
A spanyol örökösödési háború	47
Magyarország három részre szakadása	48
A mohácsi csata	48
A 15 éves háború	49
Habsburg- és törökellenes hadjáratok	49
A török kiűzése Magyarországról	50
Buda visszafoglalása	50
Magyarország gazdasága a 16–17. században	50
Az Erdélyi Fejedelemség a 17. század elején	51
Erdély gazdasága a 17. században	51
A reformáció Magyarországon	52
A katolicizmus térnyerése a tridenti zsinat után	52
A Rákóczi-szabadságharc	53
A nagyszombati csata	53
Magyarország közigazgatása a 18. század végén	54
II. József közigazgatási reformja	54
Magyarország gazdasága a 18. században	54
Magyarország népsűrűsége a 18. században	55
Buda környéke a 15. illetve a 18. század végén	55
Magyarország nemzetiségei a 18. század végén	55
Amerika gyarmatosítása	56
A bevándorlók etnikai megoszlása	56
Észak-Amerika gyarmatosítása	56
Az észak-amerikai függetlenségi háború	56
A világ gazdasága a 17–18. században	57
Angol kereskedelmi társaságok	57
Szörmekereskedelem	57
Rabszolga-kereskedelem	57
Európa gazdasága és népessége a 18. században	58
A brit mezőgazdaság	58
Európa az ipari forradalom időszakában	59
Nagy-Britannia népsűrűsége	59
Európa a 18. század végén	60
A forradalmi Párizs	60

Az atlaszban használt általános térképjelek

ÁLTALÁNOS JELEK

	Folyó
	Csatorna
	Tó
	Mocsaras terület
	Hágó, szoros
	Hegycsúcs
	Vulkán

TELEPÜLÉSEK

	Település
	Főváros
	200 ezernél több lakos
	50–200 ezer lakos
	50 ezernél kevesebb lakos
	Vár

HATÁROK

	Ország-, birodalomhatár
	Megye-, tartományhatár

KÖZLEKEDÉS

	Közlekedési útvonal
	Vasútvonal
	Tengeri útvonal

EGYÉB JELEK

	Csata
	Békekötés, egyezmény
	Fegyverletétel
	Forradalom, felkelés
	Kollégium, iskola
	Egyetem
	Színház

NEVEK, DÁTUMOK

SVÁJC	Független állam
Moldva	Tartomány, gyarmat
Barcelona	Település
Arábia	Földrajzi terület
SZICILIA	Sziget, félsziget
kelták	Nép csoport
Kr. e. 490	Esemény dátuma

Franciaország háborúi	60
Az itáliai hadszíntér	60
Európa a napóleoni háborúk korában	61
A waterlooi csata	61
A Szent Szövetség Európája	61
Európa mezőgazdasága a 17–18. században	62
Parasztfelszabadítás	62
Reformkori magyar utazók	62
Magyarország közigazgatása a reformkorban	63
Pest-Buda fejlődése	63
Magyarország gazdasága a reformkorban	63
Pest-Buda, 1848. március 15.	64
A szabadságharc kezdeti hadműveletei	64
A szabadságharc főbb hadműveletei	65
A nagysallói csata	65
Buda ostroma	65
Az Orosz Birodalom terjeszkedése	66
A krimi háború	66
Az Oszmán Birodalom hanyatlása	66
A német egység létrejötte	67
Gazdasági egyesítés	67
Az olasz egység létrejötte	67
A Ruhr-vidék iparosodása	67
A második ipari forradalom	68
Etnikumok a Balkán-félszigeten	69
A Balkán-félsziget I., II., III.	69
Az Amerikai Egyesült Államok terjeszkedése	70
Az indiánok elűldözése	70
Az államok megalakulása	70
Mezőgazdaság és rabszolgatartás a déli államokban ..	70
Az amerikai polgárháború	71
Az Amerikai Egyesült Államok a 19. század második felében	71
New York fejlődése	71
Bevándorlás az Amerikai Egyesült Államokba	72
Az USA terjeszkedése a Csendes-óceánon	72
Az USA terjeszkedése a Karib-térségben	72
Népességváltozás Dél-Amerikában	73
Latin-Amerika a 19. században	73
Latin-Amerika gazdasága	73
Afrika a 19. század második felében	74
India a 19. században	74
Ázsia a 19. század végén	74
Kína a 19. században	75
Kína gazdasága	75
Japán terjeszkedése és gazdasági fejlődése	75
Az orosz-japán háború	75

A világ népessége és gazdasága a 19. század végén ..	76
Európa népsűrűsége a 19. század elején	76
Európa népsűrűsége a 19. század végén	76
A világ főbb vallásai a 19. század végén	76
A Föld a 20. század elején	77
A Déli-sarkvidék felfedezése	77
Az Északi-sarkvidék felfedezése	77
Európa az első világháború előtt	77
Magyarország felosztása	78
Magyarország közigazgatása a dualizmus időszakában ..	78
Budapest fejlődése	79
Az Osztrák–Magyar Monarchia az első világháború előtt	80
Demográfiai változások	81
Kivándorlás a tengerentúlra	81
A parlamenti mandátumok megoszlása 1900 végén	81
A parlamenti mandátumok megoszlása 1905 elején ...	81
Magyarország gazdasága a dualizmus időszakában	82
Városiasodás 1869-ben és 1910-ben	83
Egészségügy a 20. század elején	83
Az írni-olvasni tudók aránya	83
Európa és a Közel-Kelet az első világháború idején	84
A nyugati front	84
Európa és a Közel-Kelet az első világháború után	85
Szovjet-Oroszország	85
A Szovjetunió a két világháború között	86
Tagköztársaságok	86
A Szovjetunió gazdasága és etnikumai a két világháború között	86
Az Osztrák–Magyar Monarchia felbomlása	87
Magyarország 1918–1920-ban	87
A trianoni béke területi és társadalmi következményei ..	88
A szomszédos államok területi igényei	88
A trianoni béke gazdasági következményei	88
A Horthy-korszak közigazgatása	89
A Horthy-korszak gazdasága	89
Európa az 1930-as években	90
Spanyolország a polgárháború időszakában	90
Politikai rendszerek Európában a két világháború között ..	90
Törökország az első világháború után	91
Közép-európai változások (1937–1941)	91
Ázsia (Kína, India, Japán) a 20. század első felében ...	92
A gyarmati rendszer a két világháború között	93
A gazdasági válság hatásai	93
A második világháború	94
Hadműveletek Európában és Észak-Afrikában I.	94
Lengyelország lerohanása	94

Az el-alameini csata	94
Hadműveletek Európában és Észak-Afrikában II.	95
A sztálingrádi szovjet támadás	95
A normandiai partraszállás	95
Hadműveletek a Csendes-óceánon I., II.	96
A Pearl Harbor-i csata	96
A Midway-i csata	96
Magyarország revíziós törekvései	97
A doni katasztrófa	97
A második világháború hadműveletei Magyarországon ..	97
A holokauszt	98
A második világháború embervesztesége	98
A második világháború következményei Európában	98
Megszállási övezetek	98
A kétpólusú világ	99
A kubai válság	99
Európa a hidegháború időszakában	99
A felosztott Berlin	99
Zsidó és palesztin népmozgások	100
Az arab–izraeli háborúk	100
A koreai háború	100
A második indokínai háború	100
Fegyveres konfliktusok a hidegháború idején	101
Fegyverkezés a 20. század végén	101
A gyarmatok függetlenné válása	102
A gazdasági fejlettség különbségei napjainkban	102
Az Egyesült Nemzetek Szövetsége	103
Felkelések és politikai rendszerváltás Közép- és Kelet-Európában	103
Az európai egységfolyamat	104
A Maastrichti szerződés kritériumai	104
A Lisszaboni szerződés	104
A Szovjetunió felbomlása	105
Jugoszlávia felbomlása	105
Jugoszlávia utódállamainak etnikai megoszlása	105
Politikai és katonai szövetségek	106
Gazdasági szövetségek	106
Magyarország 1945 után	107
Népmozgások	107
Az 1956-os forradalom Magyarországon	107
Az 1956-os forradalom Budapesten	107
A Kárpát-medence néprajzi tájegységei és kisebbségei ..	108
Országgyűlési és önkormányzati választások	108
Kultúrtörténet	110
Kronológia	128
Fogalom- és névmutató	157
Történeti segédanyagok (hátsó előzők)	

AZ ATLASZT ÖSSZEÁLLÍTOTTA:

Farkas Judit
szakvezető tanár

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Boszsk Katalin

LEKTORÁLTA:

Dr. Suba János
térképtárvezető

NYELVI LEKTOR:

Szőts Éva

TIPOGRÁFIA:

Reményfy Tamás

BORÍTÓTERV:

Szőke András

MŰSZAKI SZERKESZTŐK:

Ludman Imre
Nacsa Gyula
Nagy Zoltán
Szentirmai Péter

BORÍTÓGRAFIKA:

Rendernet Kft.

ILLUSZTRÁCIÓK:

Márfy János

A táblók összeállítói: A Föld keletkezése (1. o.): Dr. Szatmáry Károly egyetemi docens, SZTE • A hominidák evolúciója (3. o.): Dr. Gyenis Gyula ny. egyetemi tanár, ELTE • A Föld vallásai (4–5. o.):[§] Szent helyek és vallási központok (6–7. o.): Dr. Máté-Tóth András tanszékvezető egyetemi tanár, SZTE; Szilárdi Réka egyetemi tanársegéd, SZTE • Térképtörténet (8–9. o.): Dr. Suba János térképtárvezető, HM Hadtörténeti Intézet • Tudomány- és technikátörténet (124–127. o.): Magyar Tudománytörténeti Intézet • Történeti segédanyagok (h. előzők): Dr. Almási Tibor tanszékvezető egyetemi docens, SZTE
Szakértők: Dr. Bencsik Gábor történész, JPTE • Dr. Cserti Csapó Tibor egyetemi docens, JPTE romológia tanszék • Dr. Kocsis Károly intézetigazgató, MTA FK • Dr. Pálóczi Horváth András tanszékvezető egyetemi docens, ELTE • Az Oktatási Hivatal által kirendelt szakértők: Dr. Horváth Zita, Hering Péter, Karácsony Orsolya
A színes táblóoldalakot Márfy János tervei alapján Szőke András készítette.

Minden jog fenntartva. A kiadó írásbeli hozzájárulása nélkül sem a teljes mű, sem annak része semmiféle formában nem sokszorosítható.

MOZAIK KIADÓ – SZEGED, 2013 • Engedélyszám: TKV/212-15/2011 (MS-4116) / TKV/4428-11/2013 (MS-4116U)

ISBN 978-963-697-662-0

17.11.2014

Szombathelyi Máté
2.890-HUF (265,- Ft)